

Oponentský posudek na disertační práci

MUDr. Jana Kadlecová

Oční klinika Lékařské fakulty UK v Hradci Králové

studentka doktorského studijního programu **oční lékařství**

Název práce:

Klinické výsledky operace katarakty s implantací nitrooční čočky

Zvolené téma je stále velice aktuální, protože se zabývá problematikou operací šedého zákalu - katarakty, tedy operacemi, kterých se v České republice provádí ročně více jak 70 00. Operace katarakty s implantací měkké intraokulární čočky patří k nejúspěšnějším operacím v medicíně, protože vede k návratu funkce nejdůležitějšího ze smyslových orgánů. I když v současnosti používaná operační technika a dosažené výsledky jsou na vysoké úrovni, přesto se hledají cesty jak dále vylepšit technickou stránku fakoemulsifikace zdokonalením způsobu rozbití čočkového jádra, tak, aby technika byla co nejšetrnější k nitroočním tkáním, zejména k endotelu rohovky a vstupní ráně. Autorka disertace se zabývá jednak hodnocením dvou nových technik fakoemulsifikace čočky, jednak přínosem této operační metody pro skupinu osob starších 80 let.

V úvodní části se autorka zabývá vlivem stárnutí populace na častost výskytu katarakty, která dosahuje u lidí ve věku nad 75 let 70%. V současnosti se prakticky ve všech případech odstraňuje zkalená čočka rozmělněním a odsátím fakoemulsifikací z malého řezu a do zbylého čočkového pouzdra se implantuje měkká umělá čočka. V práci autorka uvádí rekapitulaci vývoje této operační metody zejména se zaměřením na technologickou stránku fakoemulsifikace. Autorka se dále zabývá problémem, zda je operace šedého zákalu přínosná i pro stále se zvětšující věkovou skupinu velmi starých nemocných, u kterých není samotná katarakta příčinou poklesu zrakové ostrosti, ale přistupují zde i další oční choroby jako je glaukom a zejména věkem podmíněná makulární degenerace sítnice. Přínos operace pro kvalitu života starých lidí mohou řešit různě koncipované dotazníkové akce jejichž validitu autorka v úvodu hodnotí.

MUdr. J. Kadlecová rozdělila téma disertační práce na 3 oddíly: 1/ experimentální část 2/porovnání výsledků operace pomocí dvou technik extrakce katarakty 3/ subjektivní hodnocení výsledku operacesamotnými pacienty ve věku nad 80 let. V další části si stanovila cíle pro uvedené části. Do studie zahrnula 60 pacientů s oboustrannou kataraktou, kteří byli rozděleni do skupin dle tvrdosti čočkového jádra a dále skupinu 30 pacientů průměrného věku 63 let a skupinu pacientů průměrného věku 81 let. U všech pacientů bylo provedla zhodnocení zrakové ostrosti, vyšetřila hustotu endoteliálních buněk rohovky a její pachymetrii. Pravé oko bylo operováno metodou AquaLase a levé ultrazvukovou fakoemulsifikací s koncovkou NeoSoniX. Ve všech případech byla implantována měkká nitrooční čočka. Sledovací doba byla 6 měsíců a během ní byla vyšetřována zraková ostrost a hustota endoteliálních buněk. Výsledky podrobila důkladnému rozboru včetně statistiky a prokázala, že obě operační techniky jsou šetrné, bezpečné a účinné, ale šetrnější pro rohovkový endotel je metoda AquaLase, ale její efektivita u tvrdých jader je menší než u ultrazvukové techniky NeoSoniX.

V další části práce se autorka zabývala subjektivním hodnocením přínosu operace katarakty u 112 osob starších 80 let, které měly další přidružené oční choroby a to zejména

glaukom, věkem podmíněnou makulární degenerací a diabetickou retinopatií. Tito pacienti trpěli dalšími přidruženými celkovými chorobami jako ICHS, diabetes mellitus, arteriální hypertenze a mnoho dalších. K vyhodnocení bylo použita testu VF-8. Na základě podrobného rozboru dotazníků (zobrazeno na četných grafech) autorka prokázala významný přínos operace katarakty i pro osoby starší 80 let, zejména pokud jim byla provedena operace na obou očích. Efektivitu zákroku podporuje i to, že se jedná o polymorbidní pacienty, kterým zlepšení zrakové ostrosti umožňuje hodnotnější prožití stáří. Závěrem autorka doporučuje, že je vhodné provádět operaci katarakty i u osob vysokého věku, protože současná technika a lékařské zkušenosti to umožňují.

Autorka pak vyhodnocuje jednotlivé cíle práce a z nich vyplývá, že beze zbytku splnila cíle, které si stanovila na začátku práce.

Předložená práce je spojením dvou zdánlivě odlišných problematik, obě však spojuje způsob operace katarakty různými metodami fakoemulsifikace. Tato experimentální část, která je vhodně spojena s částí dotazníkovou vyhodnocující význam této operace pro kvalitu života u kategorie osob vysokého věku.

Jako oponent mohu konstatovat, že předložená práce odpovídá požadavkům na disertační práce a přináší dva důležité poznatky, které mají vztah zejména ke kategorii pacientů starších 80 let. První poznatek se týká hodnocení dvou rozdílných technik emulsifikace čočky na úbytek endoteliálních buněk rohovky, které u starých osob mají menší hustotu a je třeba je chránit před dalším poškozením. Tato část práce je významná pro další rozvoj techniky fakoemulsifikace. Druhá část práce pak podporuje názor, že katarakta se má operovat i u velmi starých a polymorbidních osob, protože je přínosem pro kvalitu jejich dalšího života a umožňuje nebo přinejmenším zlepšuje jejich soběstačnost.

Seznam literárních citací obsahuje nejen zahraniční literaturu, ale i práce uveřejněné v České a Slovenské oftalmologii. MUDr. Jana Kadlecová je autorkou nebo spoluautorkou 11 publikací, z nichž většina se zabývá problematikou disertační práce. Autorka v disertační práci prokazuje, že ovládá statistické metody a dovede pracovat s odbornou literaturou. Bohatá je rovněž její přednášková činnost na domácích kongresech a symposiích.

K práci nemám připomínky, autoreferát je dobře vypracován.

Z á v ě r

Autorka ve své doktorské disertační práci prokázala, že má teoretické znalosti v problematice operativy šedého zákalu a současně se zabývá hodnocením nových metod fakoemulsifikace zejména ve vztahu k operacím u velmi starých osob. Předložená práce má charakter vědecké práce a je současně přínosem pro praxi v uvedené oblasti oční chirurgie. Doporučuji proto, aby se předložená disertační práce stala podkladem pro obhajobu a získání vědeckého titulu Ph.D.

prof. MUDr. Pavel Těšínský, DrSc.
oční klinika LF UK v Plzni

Plzeň, 5. listopadu 2007